

Hoge Raad

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1992). Hoge Raad: 31 Januari 1992, rek.nr. 7783 (Mrs. Martens, Hermans, Bloemenberg, Roelvink, Neleman; A-G Mok; m.nt. GRdG) RvdW 1992, 39. *Nederlandse Jurisprudentie*, 1993(16-24.4), 933-941. [261].

Document status and date:

Published: 01/01/1992

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Nr. 261

HOGE RAAD

31 januari 1992, rek.nr. 7783
(Mrs. Martens, Hermans, Bloembergen,
Roelvink, Neleman; A-G Mok; m.nt. GRdG)
RvdW 1992, 39

Nationaliteit (Nederlandschap). Internationaal privaatrecht. Erkenning door Nederlander in het buitenland van daar geboren kind. Bewijskracht in den vreemde opgemaakte verklaring.

Een buiten Nederland geschiede erkenning van een onwettig kind door een Nederlander heeft te gelden als een erkenning in de zin van art. 4 van de Rijkswet op het Nederlandschap indien zij hier te lande als rechtsgeldig kan worden erkend. Dit laatste is, behoudens bijzondere omstandigheden, zoals strijd met de Nederlandse openbare orde, ook het geval indien zodanige erkenning niet bij akte is geschied, mits zij heeft plaatsgevonden in zodanige vorm en met inachtneming van zodanige voorschriften dat zij naar het recht van het land waar hetzij het kind, hetzij zijn moeder hetzij de erkennende man ten tijde van de erkenning woonplaats of gewone verblijfplaats had, dan wel naar het recht van het land waarvan het kind of zijn moeder toen de nationaliteit bezat, op rechtsgeldige wijze familierechtelijke betrekkingen tussen de Nederlander en het kind tot stand heeft gebracht.

De Nederlandse rechter heeft de bewijskracht van verklaringen die in een ander land tot het bewijs van een aldaar verrichte rechtshandeling zijn opgemaakt niet naar zijn eigen maar naar het recht van dat andere land te beoordelen.

(Rijkswet op het Nederlandschap art. 4;
BW art. 223; Rv art. 179, 183-188; Wet AB art.
1-14)

1. N.A. K., in zijn hoedanigheid van vader en wettelijk vertegenwoordiger van T. K.,
2. T. K., beiden te A., verzoekers tot cassatie, adv. mr. C.M. Zeyl-Terzol,

tegen
De Staat der Nederlanden (Ministerie van Justitie), te 's-Gravenhage, verweerder in cassatie, niet verschenen.

Rechtbank (eindbeschikking):

2. *Rechtsoverwegingen*

2.1. Uit de door de officier van justitie bij akte van 16 november 1989 overgelegde stukken leidt de rechtbank af dat de hierboven vermelde door verzoeker overgelegde stukken authentiek zijn.

2.2. In aansluiting op bovenvermelde tussenbeschikking wordt nader ingegaan op de positie van T. K., geboren op (...) 1969 en derhalve 17 jaar ten tijde van de indiening van het verzoekschrift op 11 november 1987. Ter zitting van 20 januari 1988 is het verzoek in zoverre

aangevuld dat het (mede) wordt gedaan namens T., indien hij als meerderjarig dient te worden aangemerkt. Dit laatste zou inmiddels het geval zijn indien hij de Nederlandse nationaliteit zou blijken te bezitten, maar niet naar Ghanees recht, dat de leeftijd van 21 jaar hanteert.

2.3. Geheel los daarvan wordt voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlander-schap in art. 1 aanhef en sub b als meerderjarige gedefinieerd: hij die de leeftijd van 18 jaren heeft bereikt of voordien in het huwelijk is getreden. Volgens dit criterium zou T. meerderjarig zijn vanaf 24 december 1987.

2.4. In het verzoekschrift wordt gesteld dat door N.A. K. op 11 januari 1986 in Ghana T. als zijn natuurlijk kind is erkend, zonder opgave van nadere gegevens, zoals hierna te vermelden. Uit de later overgelegde verklaringen van/bij Commander Frederick Charles Guggisberg Lokko d.d. 14 januari 1988 blijkt slechts dat bedoeld moet zijn een erkenning op inheemse wijze („costumary rites”).

Voordien was bij Koninklijk besluit van 3 juni 1985, nr. 85 aan N.A. K. het Nederlandschap verleend. Dientengevolge had hij de Ghanese nationaliteit verloren op grond van de Ghana Nationality Act 1971, nr. 361 d.d. 3 juli 1971 waarin onder meer is bepaald in art. 8 lid 3:

„A citizen of Ghana shall cease to be a citizen of Ghana if, having attained the age of 21 years –

a. he acquires the citizenship of some country other than Ghana by voluntary act other than marriage; or

...”

2.5. De beweerdelijk na de naturalisatie van N.A. K. plaats gehad hebbende erkenning van T. dient derhalve uitsluitend aan de hand van het Nederlandse recht te worden getoetst. Alleen reeds wegens het ontbreken van een (authentiek) geschrift waaruit kan blijken op welke plaats, bij welke bevoegde instantie, op welke wijze (bijvoorbeeld al dan niet met toestemming van de moeder) deze rechtshandeling zou zijn gepleegd, kan de rechtsgeldigheid daarvan hier te lande niet worden aanvaard.

Weliswaar is de kopie van de geboorte-inschrijving (zie hierboven onder 1) niet overgelegd als bewijs van erkenning, maar de rechtbank merkt ten overvloede op dat daarin geen gewag gemaakt wordt van de Nederlandse nationaliteit van N.A. K., doch van zijn vervallen Ghanese.

Indien bedoeld mocht zijn de verklaringen van/bij Commander Frederick Charles Guggisberg Lokko subsidiair aan te merken als bewijs van erkenning op 14 januari 1988 kan hieraan geen verkrijging van de Nederlandse nationaliteit ontleend worden omdat T. op die datum reeds achttien jaar oud was.

2.6. Uit het bovenoverwogene volgt dat het verzoek tot vaststelling van het Nederlander-schap van T. K. dient te worden afgewezen.

Cassatiemiddel:

Schending van het recht en/of verzuim van op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen omdat de rechtbank heeft overwogen en op grond daarvan heeft beschikt als in voormelde uitspraak omschreven, zulks ten onrechte om de navolgende redenen:

De rechtbank heeft overwogen onder 2.5 van de beschikking, dat wegens het ontbreken van een authentiek geschrift de rechtsgeldigheid van de erkenning niet kan worden aanvaard.

Ten overvloede is nog overwogen, dat de geboorte-inschrijving van T. K. geen gewag maakt van de Nederlandse nationaliteit van N.A. K., doch van diens vervallen Ghanese nationaliteit.

De verklaringen die op 14 januari 1988 zijn afgelegd door N.A. K. en G. K. kunnen ook niet worden aangemerkt als bewijs van erkenning, daar T. K. op 14 januari 1988 reeds de leeftijd van 18 jaar had bereikt.

De rechtbank heeft hiermee haar beslissing niet of niet behoorlijk gemotiveerd.

Immers, erkenning van het vaderschap kan in Ghana ook naar inheems recht plaatsvinden. De erkenning was naar Ghanees recht geldig (zie „Burgerlijke Stand en Buitenlanders”, losbladige editie onder Ghana).

Voor de rechtbank is doorslaggevend geweest het ontbreken van een authentieke akte waaruit van de erkenning blijkt. De rechtbank heeft echter, kennelijk in navolging van de conclusie OM, miskend, dat in de geboorteakte van T. K., welke op 11 augustus 1987 in de registers van geboorten werd ingeschreven, N.A. K. als vader is vermeld en heeft daaraan ten onrechte geen rechtsgevolgen verbonden.

Het Openbaar Ministerie had in zijn conclusie d.d. 14 juli 1988 aangegeven, dat de vermelding in de geboorteakte van de naam van de vader geen familierechtelijke betrekking doet ontstaan naar Ghanees recht en het recht van landen wier rechtsstelsel gelijkenis vertoont met het Britse rechtssysteem.

Echter (zie Burgerlijke Stand en Buitenlanders, losbladige editie onder Groot-Brittannië) inschrijving van de vader van een onwettig kind vindt plaats op gemeenschappelijk verzoek van de moeder en de vader, dan wel op verzoek van de moeder alleen, wanneer het vaderschap eerder door erkenning werd vastgesteld.

In het onderhavige geval heeft de inschrijving op 11 augustus 1987 plaatsgevonden, naar inheems recht op 11 augustus 1986. De geboorteakte op zich is een authentieke akte.

Ten tijde van de inschrijving had T. K. nog niet de leeftijd van 18 jaar bereikt.

Naar de jurisprudentie van uw Raad (HR 10 maart 1938, NJ 1938, 853) kan erkenning in het buitenland plaatsvinden, doordat de vader in de geboorteakte verklaart dat hij de vader van het kind is met de wil dat het kind in de maatschappelijke samenleving als het zijne zal gelden.

De rechtbank heeft dan ook ten onrechte de geboorteakte niet aangemerkt als het authentieke bewijsstuk waaruit van de erkenning van T. K. blijkt.

De niet-vermelding van de Nederlandse nationaliteit van N.A. K. in de akte, doch vermelding van de vervallen Ghanese is volstrekt irrelevant.

Conclusie A-G mr. Mok:*1. Korte beschrijving van de zaak*

1.1. Verzoeker sub 1, N.A.K., afkomstig uit Ghana, heeft door naturalisatie op 3 juni 1985 het Nederlanderschap verkregen.¹ Hij heeft in de onderhavige procedure (inleidend verzoekschrift) verklaard dat hij de vader is van T.K. (verzoeker sub 2, hierna aangeduid als T.), geboren op (...) 1969 in Ghana en voorts dat hij T. op 11 jan. 1986 in Ghana als zijn natuurlijk kind heeft erkend.

1.2. Bij op 11 nov. 1987 ingekomen verzoekschrift heeft N.A.K. zich als wettelijk vertegenwoordiger van T. tot de Rechtbank in Den Haag gewend met het verzoek het Nederlanderschap van T. vast te stellen. Hij heeft zich daarbij beroepen op art. 4 (lid 1) Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN).

Het verzoekschrift is later in zoverre aangevuld dat dit mede is gedaan namens T. voor het geval deze als meederjarig diende te worden aangemerkt.

1.3. Als bijlage bij dit verzoekschrift was een „Certified True Copy of Entry in Register of Births for Accra New Town” in Ghana gevoegd. Dit was gedagtekend 11 aug. 1987 en vermeldde de inschrijving van T.K., geboren op (...) 1969, zoon van N.A.K., van Ghanese nationaliteit, als vader, en van G.K., eveneens van Ghanese nationaliteit, als moeder.

Voorts zijn nog andere verklaringen, alle gedateerd 14 jan. 1988, overgelegd. Twee daarvan zijn afkomstig van Commander Guggisberg Lokko. Deze heeft verklaard dat Clement Ayikuma Aryee een „Notary Public” van Ghana is. De overige twee zijn ten overstaan van deze Notary Public afgelegde verklaringen van N.A.K. en van de moeder, G.K.

Zowel N.A.K. als mevr. K. hebben verklaard dat K., toen hij op 11 jan. 1986 in Ghana was „to perform customary rites”, hij zijn kinderen, waaronder T., heeft erkend.

1.4. Op 14 juli 1988 heeft de officier van justitie geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek.

Bij tussenbeschikking van 5 okt. 1988 heeft de rechtbank de stukken opnieuw in handen van de officier van justitie gesteld met het verzoek om nadere voorlichting omtrent de authenticiteit van de hierboven in § 1.3, en ook in die beschikking, genoemde stukken.

1.5. Bij akte van 16 nov. 1989 heeft de offi-

1. KB van 3 juni 1985, nr. 52 (verzoeker is daar als 9. genoemd). Het besluit is overgelegd bij het inleidend verzoekschrift.

cier van justitie brieven van de Ministeries van Justitie en van Buitenlandse Zaken, met een aantal bijlagen, aan de rechtbank doen toekomen. De officier van justitie heeft daarbij doen weten dat hij geen aanleiding zag tot wijziging of aanvulling van zijn conclusie.

1.6. In haar eindbeschikking van 7 febr. 1990 heeft de rechtbank overwogen dat N.A.K., door de verkrijging van het Nederlandschap, volgens de Ghana Nationality Act 1971 het Ghanese staatsburgerschap heeft verloren.

De erkenning van T., na de naturalisatie van N.A.K., moest derhalve uitsluitend aan het Nederlandse recht worden getoetst. Alleen reeds wegens het ontbreken van een (authentiek) geschrift waaruit gegevens over deze erkenning (zoals de vraag of deze al dan niet met toestemming van de moeder was geschied) konden blijken, oordeelde de rechtbank dat de rechtsgeldigheid van die erkenning niet kon worden aanvaard.

De rechtbank heeft het verzoek afgewezen.

1.7. Tegen de beschikking van de rechtbank hebben de in hoofde vermelde verzoekers (tijdig²) beroep in cassatie ingesteld, onder aanvoering van één, enkelvoudig, middel.

2. Het bestreden vonnis en het beroep daartegen

2.1. Klaarblijkelijk was de rechtbank, na het daarnaar op haar verzoek ingestelde onderzoek, van de authenticiteit van de overgelegde stukken overtuigd.³

2.2. Over de ten overstaan van de Notary Public afgelegde verklaringen overweegt de rechtbank dat T. hieraan geen verkrijging van de Nederlandse nationaliteit kan ontlenen, omdat hij op 14 jan. 1988 (de datum van die verklaringen) reeds achttien jaar oud was. Die overweging baseert de rechtbank kennelijk op het woord „minderjarige” in art. 4 lid 2 RWN, in samenhang met de definitie van „meerderjarige” in art. 1 aanhef en onder b van die wet.

Het middel klaagt over deze overweging niet.

2.3. In dit verband verdient vermelding dat art. 419 Rv op het cassatieberoep ex art. 18 lid 2 RWN van toepassing is, zodat de Hoge Raad zich moet beperken tot de middelen waarop dit beroep steunt.

Een op grond van art. 17 door de rechtbank gegeven beschikking is nl. een beschikking in de zin van art. 429k Rv, dat door art. 18 lid 1 RWN van toepassing wordt verklaard. Daaruit volgt weer dat op het cassatieberoep de art. 426 e.v. Rv van toepassing zijn; art. 429 lid 2 verklaart art. 419 van overeenkomstige toepassing.

2. De cassatietermijn bedraagt volgens art. 426 lid 1 Rv (zie over de toepasselijkheid daarvan op de onderhavige procedure § 2.3 van deze conclusie) twee maanden.

3. Vgl. ook de brief van de Nederlandse ambassade te Accra aan de Registrar of Births and Deaths aldaar d.d. 7 febr. 1989 en het daarop geplaatste kruisje.

2.4. De kopie van de geboorteakte was volgens de rechtbank (r.o. 2.5, tweede alinea) niet overgelegd als bewijs van erkenning. Ik vermoed echter dat het woordje „niet” hier op een verschrijving berust. Dit vermoeden steunt op de volgende gronden:

— In de eerste alinea van r.o. 2.5 overweegt de rechtbank dat een authentiek geschrift ontbreekt. De tweede alinea begint met het woord „weliswaar”. Dat woord heeft hier echter in combinatie met het woord „niet” geen begrijpelijke betekenis.

— Het in de derde alinea van r.o. 2.5 gebruikte woord „subsidiar” heeft alleen zin als primair de (kopie van de) geboorte-inschrijving bedoeld was als bewijs van erkenning.

— De bedoelde kopie was bij het inleidend verzoekschrift, dat zich beriep op art. 4 RWN, overgelegd. Bovendien heeft de rechtbank zelf een onderzoek naar de authenticiteit daarvan doen instellen.

3. Bespreking van het cassatiemiddel

3.1. Het middel voert aan dat erkenning van het vaderschap in Ghana ook naar inheems recht plaats kan vinden. Naar Ghanees recht was de erkenning geldig.

In die stelling lees ik geen bestrijding van het uitgangspunt dat de rechtbank heeft gekozen, nl. dat de vraag of T. rechtsgeldig door N.A.K. is erkend, naar Nederlands recht moet worden beoordeeld. Naar het mij voorkomt heeft het middel, zoals ook kan volgen uit de daarin voorkomende verwijzing naar HR 10 maart 1938, NJ 1938, 853 (m.nt. J. Kosters) het oog op vormvoorschriften als bedoeld in art. 10 Wet Algemene Bepalingen (Wet AB).⁴

3.2. De kern van het middel is de klacht dat de rechtbank ten onrechte de geboorteakte niet heeft aangemerkt als het authentiek bewijsstuk waaruit van de erkenning van T. blijkt.

Het middel meent voorts dat de opmerking van de rechtbank dat dit stuk geen gewag maakt van de Nederlandse nationaliteit van N.A.K. (maar van diens vervallen Ghanese nationaliteit) irrelevant is. Evenwel adstrueert het middel die stelling niet. Het had op de weg van de steller van het middel gelegen aannemelijk te maken dat de Ghanese autoriteiten de inschrijving ook zouden hebben aanvaard indien zij geweten hadden dat de vader geen Ghanees, maar een Nederlander, was. Nu dit niet gebeurd is, kan de overweging van de rechtbank wel relevant zijn. Hoewel het hier (expliciet) om een overweging ten overvloede gaat, kan de beslissing van de rechtbank daarop wel steunen.

3.3. De rechtbank heeft er in de eerste alinea van r.o. 2.5 voorts op gewezen dat er geen authentiek geschrift is overgelegd waaruit kan blijken of de erkenning al dan niet met toestemming van de moeder is geschied.

4. Vgl. L. Strikwerda, Inleiding tot het Nederlandse internationaal privaatrecht, 1990, nr. 203, p. 201 e.v.

Naar Nederlands recht is een erkenning, die bij het leven van de moeder zonder haar voorafgaande schriftelijke toestemming is gedaan, nietig (art. 1:224 lid 1 aanhef en onder d).

De vraag is of dit vereiste ook moet gelden bij erkenning in het buitenland van het natuurlijk kind van een niet-Nederlandse moeder. Het middel lijkt een ontkennend antwoord af te leiden uit het genoemde arrest van de Hoge Raad uit 1938. Dat lijkt mij niet juist, omdat toen was vastgesteld dat

„al datgene is verricht, dat in Nederland vereischt ware en zou geleid hebben tot wettiging (...)”.

In de literatuur⁵ kan men echter steun vinden voor de stelling dat bij erkenning van het kind van een buitenlandse moeder het nationale recht van de moeder bepalend is voor de vraag of haar instemming vereist is.

De rechtbank heeft haar beslissing niet doen steunen op het ontbreken van de toestemming van de moeder, maar op de feitelijke vaststelling dat gegevens o.m. daaromtrent ontbreken. Het middel verwijst naar de losbladige uitgave Burgerlijke Stand & Buitenlanders, onder Groot-Brittannië. Uit die uitgave blijkt echter dat naar Brits en Ghaanees recht erkenning van een kind met familierechtelijke consequenties niet mogelijk is, hetgeen allerminst betekent dat een rechtsgeldige erkenning van een natuurlijk kind mogelijk is zonder toestemming van de moeder.

3.4. Het middel bevat ook geen andere stellingen die ertoe zouden moeten leiden de beschikking van de rechtbank te vernietigen. De vraag of de rechtbank de bevoegdheid tot erkenning en de vorm van de erkenning voldoende uit elkaar gehouden heeft, behoeft daarom geen bespreking.

4. Slotopmerking

Bovenstaande bevindingen impliceren niet dat T. niet op grond van art. 4 lid 1 het Nederlandschap heeft verkregen doch slechts dat de rechtbank terecht tot het oordeel heeft kunnen komen dat die verkrijging uit de in de procedure overgelegde gegevens niet gebleken is.

Het staat T.K. echter vrij zich opnieuw tot de Rechtbank in Den Haag te wenden en alsnog aannemelijk te maken dat hij Nederlander is geworden doordat hij tijdens zijn minderjarigheid rechtsgeldig door een Nederlander is erkend.⁶

5. Vgl. J. van Rijn van Alkemade-A.V.M. Struycken, Het Personeel Statuut 1978, p. 50-54; A.P.M.J. Vonken, Het internationale afstammingsrecht in perspectief, diss. KUN, 1987, nr. 42, p. 55 (verwijzend naar twee oude uitspraken van het Gerechtshof te Amsterdam); K. Boele-Woelki/D. van Iterson, Het Personeel Statuut, 1991, p. 3 e.v. met name p. 32-33.

6. Vgl. Hugenholtz-Heemskerk, Hoofdlijnen, 1991, nr. 97, p. 108 e.v.

5. Conclusie

De conclusie luidt tot verwerping van het beroep.

Hoge Raad:

1. Het geding in feitelijke instantie

Met een op 4 november 1987 gedateerd verzoekschrift heeft thans verzoeker tot cassatie sub 1 — verder ook wel te noemen: K. — zich gewend tot de Rechtbank 's-Gravenhage met verzoek vast te stellen dat ingevolge art. 4 van de Rijkswet op het Nederlandschap thans verzoeker tot cassatie sub 2 — verder ook wel aan te duiden als: T. — van Nederlandse nationaliteit is.

Bij beschikking van 30 november 1987 heeft de rechtbank de behandeling van dit verzoek bepaald op 20 januari 1988.

Bij deze behandeling is de Staat, ofschoon hoorlijk opgeroepen, niet verschenen. De raadsman van verzoeker heeft het verzoek in diër voege aangevuld dat het mede wordt gedaan namens T., nu deze inmiddels 18 jaar en, als hij Nederlander is, derhalve meerderjarig is.

Bij beschikking van 17 februari 1988 heeft de rechtbank gelast dat T. voor de voortgezette behandeling van de zaak op 16 maart 1988 zou worden opgeroepen. Op deze datum is de behandeling voortgezet; T. was niet verschenen omdat hij in vreemdelingenbewaring was genomen.

Bij op 14 juli 1988 gedateerde conclusie heeft het Openbaar Ministerie geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek.

De rechtbank heeft bij tussenbeschikking van 5 oktober 1988 de stukken in handen van het Openbaar Ministerie gesteld ter nadere voorlichting omtrent de authenticiteit van de ten processe overlegde stukken.

Bij schrijven van 16 november 1988 heeft het Openbaar Ministerie de stukken wederom aan de rechtbank doen toekomen, met de mededeling dat het geen aanleiding zag de conclusie aan te vullen of te wijzigen en overigens verwees naar bijgevoegde brieven van Ministerie van Justitie en Buitenlandse Zaken. Bij eindbeschikking van 7 februari 1990 heeft de rechtbank het verzoek afgewezen.

(...)

3. Beoordeling van het middel

3.1. Inzet van dit door K. op de voet van art. 17 van de Rijkswet op het Nederlandschap aangespannen geding is de vraag of T., die blijken een bij het op 11 november 1987 ingekomen inleidend verzoekschrift overgelegd afschrift van een uittreksel uit het register van geboorten van Accra New Town (Ghana) aldaar op (...) 1969 is geboren als zoon van K. en G. K., overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van art. 4 van evengenoemde wet Nederlander is.

Aan zijn stelling dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, heeft K. ten grond-

slag gelegd dat hem bij beschikking van 3 juni 1985 het Nederlandschap is verleend en dat hij T. op 11 januari 1986 in Ghana overeenkomstig het zgn. inheemse gewoonterecht heeft erkend. Ten bewijze van deze erkenning heeft K. in het geding een tweetal gecertificeerde verklaringen van een notary public te Accra overgelegd blijkens welke K. en G. K. op 14 januari 1988 te zijnen overstaan onder ede hebben verklaard (voor zover thans van belang): K., dat hij T. op 11 januari 1986 overeenkomstig het gewoonterecht als kind heeft erkend, en G. K., dat zij tot deze erkenning toestemming heeft gegeven.

De rechtbank heeft vastgesteld dat voormelde stukken authentiek zijn (r.o. 2.1), maar heeft geoordeeld dat de rechtsgeldigheid van de gestelde erkenning hier te lande niet kan worden aanvaard en op grond daarvan het verzoek afgevoerd.

3.2.1. De rechtbank heeft (in r.o. 2.5) voorop gesteld dat, nu K. ten tijde van de beweerde erkenning Nederlander was en ten gevolge van zijn naturalisatie zijn Ghanese nationaliteit had verloren, deze erkenning „uitsluitend aan de hand van het Nederlandse recht (dient) te worden getoetst”. Daarop heeft zij doen volgen dat de erkenning niet als een naar Nederlands recht rechtsgeldige erkenning kan worden aangemerkt „alléén reeds wegens het ontbreken van een (authentiek) geschrift waaruit kan blijken op welke plaats, bij welke bevoegde instantie, op welke wijze (bijvoorbeeld al dan niet met toestemming van de moeder) deze rechtshandeling zou zijn gepleegd”.

3.2.2. Voor zover het middel erover klaagt dat de rechtbank aldus haar beslissing niet naar behoren heeft gemotiveerd, is het terecht voorgesteld. De aangevallen passage geeft immers zo onvoldoende inzicht in de door de rechtbank gevolgde gedachtengang dat aan de cassatierechter de mogelijkheid wordt onthouden haar op juistheid en begrijpelijkheid te controleren.

3.2.3. Mogelijk is dat de rechtbank, overwegende als onder 3.2.1 weergegeven, is uitgegaan van de opvatting dat in gevolge het bepaalde in art. 1:223 BW erkenning van een onwettig kind door een Nederlander, ook als deze buiten Nederland plaats vindt, uitsluitend kan geschieden bij akte, en wel, voor geval van erkenning buiten Nederland, bij een akte die zowel wat haar inhoud als wat haar authenticiteit betreft met de in die bepaling genoemde akten voldoende vergelijkbaar is. Zou dat het geval zijn, dan is de rechtbank uitgegaan van een onjuiste rechtsopvatting.

Een buiten Nederland geschiede erkenning van een onwettig kind door een Nederlander heeft te gelden als een erkenning in de zin van art. 4 van de Rijkswet op het Nederlandschap indien zij hier te lande als rechtsgeldig kan worden erkend. Dit laatste is – behoudens bijzondere omstandigheden, zoals strijd met de Nederlandse openbare orde – ook het geval indien zodanige erkenning niet bij akte is ge-

schied, mits zij heeft plaatsgevonden in zodanige vorm en met inachtneming van zodanige voorschriften dat zij naar het recht van het land waar hetzij het kind, hetzij zijn moeder hetzij de erkennende man ten tijde van de erkenning woonplaats of gewone verblijfplaats had, dan wel naar het recht van het land waarvan het kind of zijn moeder toen de nationaliteit bezat, op rechtsgeldige wijze familierechtelijke betrekkingen tussen de Nederlander en het kind tot stand heeft gebracht.

3.2.4. Mogelijk is echter ook dat de rechtbank tot uitdrukking heeft willen brengen dat de gestelde erkenning, naar haar oordeel, onvoldoende is bewezen omdat de bewijskracht van de onder 3.1 bedoelde verklaringen van de notary public moet worden beoordeeld naar Nederlands recht en de verklaringen, naar deze maatstaf, onvoldoende bewijs opleveren omdat daaruit omtrent de beweerde erkenning geen enkele (relevante) bijzonderheid blijkt. Deze lezing vindt daarin enige steun dat de rechtbank ook al in r.o. 2.4 had gewezen op het ontbreken van zulke „nadere gegevens”, terwijl het in de op de besproken passage van r.o. 2.5 volgende, kennelijk als subsidiair bedoelde overwegingen telkens gaat om de vraag of het besproken stuk kan dienen als bewijs van erkenning. Ook in deze lezing geeft de aangevallen beslissing evenwel blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Nu het gaat om verklaringen, in Ghana opgemaakt tot bewijs van een aldaar verrichte rechtshandeling behoort de Nederlandse rechter de bewijskracht van deze verklaringen immers niet te beoordeelen naar zijn eigen, maar naar Ghanees recht.

3.2.5. Mocht de rechtbank dit laatste hebben gedaan, dan is zonder nadere motivering onbegrijpelijk op welke grond zij tot het oordeel is gekomen dat de verklaringen naar Ghanees recht onvoldoende zijn om de gestelde erkenning te bewijzen. Dat erkenning naar Ghanees inheems gewoonterecht een rechtshandeling is die plaats vindt voor een daartoe bevoegde instantie, spreekt immers niet van zelf. Bij deze lezing zou voorts onbegrijpelijk zijn waarom de rechtbank heeft geoordeeld dat uit de verklaringen niet kan blijken of de erkenning met toestemming van de moeder is geschied.

3.3. Op haar hiervoor in 3.2 beoordeelde overweging doet de rechtbank, naar zij te kennen geeft: ten overvloede, nog volgen dat ook het overgelegde uittreksel uit het register der geboorten niet als bewijs van de gestelde erkenning kan dienen omdat „daarin geen gewag wordt gemaakt van de Nederlandse nationaliteit van N.A. K., doch van zijn vervallen Ghanese”.

Ook deze overweging wordt in het middel terecht met een motiveringsklacht bestreden. Ook geeft de rechtbank onvoldoende inzicht in haar gedachtengang: was de rechtbank van oordeel dat de onjuiste vermelding van de nationaliteit van de vader afbreuk doet aan de bewijskracht van de inschrijving, dan wel dat naar

Ghancees inheems recht uitsluitend een Ghancees rechtsgeldig kan erkennen? Bovendien is elk van beide oordelen zonder nadere motivering onvoldoende begrijpelijk.

4. *Beslissing*

De Hoge Raad:

vernietigt de beschikking van de Rechtbank 's-Gravenhage van 7 februari 1990;

verwijst het geding naar deze rechtbank ter verdere behandeling en beslissing.

Notoet:

1. In de onderhavige zaak staat de verwerving van het Nederlanderschap door erkenning centraal. Krachtens art. 4 Rijkswet op het Nederlanderschap wordt het Nederlanderschap verworven door het niet-Nederlandse minderjarige kind, dat door een Nederlander wordt erkend. De erkener moet Nederlander zijn ten tijde van de erkenning; het is naar huidig Nederlands nationaliteitsrecht niet nodig dat de erkener ook ten tijde van de geboorte Nederlander was. Volgens het tot 1 jan. 1985 geldende Nederlandse nationaliteitsrecht was dat anders: art. 1 sub a Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap vereiste Nederlanderschap van de erkener ten tijde van de geboorte van het erkende kind, wilde het kind door de erkenning de Nederlandse nationaliteit verwerven (zie daarover de annotatie onder HR 4 dec. 1992, NJ 1993, 272). Niet slechts een overeenkomstig het Nederlandse recht verrichte erkenning kan de verwerving van het Nederlanderschap door het kind bewerkstelligen. Ook in het buitenland verrichte erkenning door een Nederlandse man kan dit rechtsgevolg hebben, indien de erkenning in Nederland kan worden erkend.

2. Onder welke voorwaarden kan nu een in het buitenland door een Nederlander verrichte erkenning worden erkend? De Rechtbank te 's-Gravenhage stelde, dat een erkenning, die niet was geschied bij (authentiek) geschrift waaruit kan blijken op welke plaats, bij welke bevoegde instantie, op welke wijze (bijvoorbeeld al dan niet met toestemming van de moeder) de rechtshandeling was geschied, niet voor erkenning in aanmerking komt. De Hoge Raad is een andere mening toegegaan (r.o. 3.2.3). Ook een erkenning die niet bij akte is geschied, kan worden erkend, tenzij sprake is van strijd met de openbare orde. De erkenning moet dan wel geldig zijn volgens het recht van het land, waar het kind of zijn moeder of de erkener woonplaats of gewone verblijfplaats heeft, dan wel volgens het nationale recht van het kind of van diens moeder. Deze beslissing van de Hoge Raad past bij de soepele attitude van de Nederlandse internationaalprivaatrechtelijke literatuur betreffende de erkenning van buitenlandse erkenningen (zie L. Strikwerda, Inleiding tot het Nederlandse Internationaal Privaatrecht, derde druk, Groningen 1992, p. 125, 126, als-

mede de in voetnoot 5 van de conclusie van A-G Mok vermelde literatuur). De kans op een erkenning van een in het buitenland geschiedde erkenning is derhalve zeer groot. Dit is niet echt verbazingwekkend, daar de Nederlandse regeling van de erkenning een uitermate liberale is: de erkenning is naar ons recht immers geen waarheidshandeling, maar een rechtshandeling. Ook kinderen die niet door de erkener zijn verwekt, kunnen worden erkend. Het enige echt belangrijke vereiste voor een erkenning in Nederland is de toestemming van de moeder. Indien voor de erkenning van in het buitenland geschiedde erkenningen strenge eisen zouden worden gesteld, zou het niet moeilijk zijn om zo'n erkenning in Nederland met succes te herhalen, zolang het desbetreffende kind nog minderjarig is (in casu was zulks niet meer mogelijk, daar het kind naar Nederlands recht inmiddels meerderjarig was geworden). Strenge eisen voor de erkenning van buitenlandse erkenningen zouden derhalve internationaalprivaatrechtelijk hypocriet zijn.

3. Wanneer zal een volgens buitenlands recht geschiedde erkenning nu vermoedelijk wegens strijd met de openbare orde in Nederland niet kunnen worden erkend? Verdedigbaar is, dat zulks het geval is, indien het toegepaste buitenlandse recht een erkenning zonder toestemming van de moeder, respectievelijk zonder vervangende toestemming door een rechterlijke instantie mogelijk maakt. Een dergelijke weigering van de erkenning van de erkenning is dan m.i. weer niet mogelijk, indien uit feiten en omstandigheden blijkt, dat de moeder feitelijk wel heeft ingestemd (vgl. art. 3 sub c Wet conflictenrecht echtscheiding, alsmede A.P.M.J. Vonken, Het internationale afstammingsrecht in perspectief, diss. Nijmegen 1987, p. 434, 435).

Kan de erkenning van de erkenning ook worden geweigerd, indien de buitenlandse erkenning uitsluitend heeft plaatsgevonden met het oog op de verwerving van de Nederlandse nationaliteit door de erkende kinderen? Een erkenning naar Nederlands recht kan op het verzoek van het Openbaar Ministerie worden vernietigd door de rechter, indien de erkenning in strijd met de openbare orde is, daar deze slechts heeft plaatsgevonden met het oog op de nationaliteitsrechtelijke gevolgen ervan (art. 1:225 lid 2 sub d BW). Kan een dergelijke met toepassing van buitenlands recht geschiedde erkenning strijd met onze internationaalprivaatrechtelijke openbare orde opleveren, zodat een erkenning van de buitenlandse erkenning op die grond kan worden geweigerd? Op het eerste gezicht lijkt het aantrekkelijk om aan te nemen, dat zulks mogelijk is. De conclusie, dat er sprake is van een erkenning uitsluitend met het oog op de nationaliteitsrechtelijke gevolgen, is echter dermate afhankelijk van de waardering van de feiten en omstandigheden van een geval, dat het hanteren van het voorbehoud van de internationaalprivaatrechtelijke openbare orde minder geschikt is. Ik zou willen bepleiten, dat een

dergelijke erkenning daarom in beginsel wel moet worden erkend, maar dat de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie om de erkenning te laten vernietigen wegens strijd met de interne openbare orde ook kan worden gebruikt, als de erkenning heeft plaatsgevonden overeenkomstig buitenlands recht. De desbetreffende bevoegdheid van ons Openbaar Ministerie is in deze visie derhalve een voorrangsregel.

4. Uit de beslissing van de Hoge Raad blijkt, dat nog een ander internationaalprivaatrechtelijk probleem speelt. Wil er sprake zijn van verwerving van de Nederlandse nationaliteit door een in het buitenland naar vreemd recht geschiedde erkenning, dan moet natuurlijk het feit van de erkenning wel zijn bewezen. Welk recht van toepassing is op een dergelijke bewijskwesitie, is omstreden. Indien men bewijsrecht als procesrecht beschouwt, luidt de conclusie dat de *lex fori* van toepassing is. Anderzijds zijn bewijsvragen echter vaak zo eng verbonden met het materiële recht, dat er veel voor te zeggen is om op bewijsvragen het rechtstelsel toe te passen, dat ook de materiële rechtsbetrekking beheerst. In casu kiest de Hoge Raad wellicht voor de laatstgenoemde opvatting door te beslissen, dat de bewijskracht van de overgelegde documenten naar de regels van het desbetreffende vreemde rechtstelsel worden beoordeeld (r.o. 3.2.4). De Hoge Raad stelt, dat de Rechtbank te 's-Gravenhage ten onrechte kennelijk Nederlandse maatstaven had gehanteerd. Ook is verdedigbaar, dat op de bewijskracht volgens de Hoge Raad het recht van de plaats van handeling moet worden toegepast.

5. De verwerving van de Nederlandse nationaliteit door een niet-Nederlands kind via erkenning door een Nederlander staat momenteel ter discussie. De onderhavige beslissing van de Hoge Raad komt daarop op een spannend moment. Op 25 febr. 1993 is een wetsontwerp naar de Tweede Kamer gezonden, waarin wordt voorgesteld om onder meer de nationaliteitsrechtelijke rechtsgevolgen van de erkenning te wijzigen (wetsontwerp 23029 (R 1461)). Daar de erkenning naar Nederlands recht een rechtshandeling is en geen waarheidshandeling, is het immers buitengewoon gemakkelijk om van deze regeling misbruik te maken. Er zijn gevallen bekend van mannen, die – tegen betaling – bereid waren minderjarige buitenlanders te erkennen ten einde deze personen het recht te verschaffen zich als Nederlanders in het Koninkrijk der Nederlanden te vestigen. Enkele jaren geleden reageerden de kranten opgewonden toen bleek, dat een man uit Tilburg nogal wat kinderen in de Filipijnen had erkend. Vorig jaar kwam uit de Dominikaanse Republiek het bericht, dat op grote schaal misbruik wordt gemaakt van de mogelijkheid het Nederlanderschap door erkenning te verwerven (zie het 9 juli 1992 gegeven antwoord van de staatssecretaris van Justitie op vragen van het kamerlid Wiebenga (Aanhangsel Hand. II 1991-1992, p. 1947, 1948, vraag nr. 790; ook afgedrukt in Bur-

gerzaken 1992, p. 206-208)). Sommige mannen schijnen het erkennen kennelijk als bijverdiensite te zien. Het is niet geheel onbegrijpelijk, dat het Ministerie van Justitie over zulke feiten minder enthousiast is en daar nu een stokje voor wil steken. Het thans ingediende wetsontwerp stelt voor om de desbetreffende regeling dusdanig te wijzigen, dat een door een Nederlander erkende niet-Nederlandse minderjarige het Nederlanderschap pas door optieverklaring kan verkrijgen, wanneer wordt aangetoond dat hij gedurende drie jaren door de erkenner opvoeding en verzorging heeft genoten. De staatssecretaris verwacht dat een dergelijke verzwaring van de vereisten voor verkrijging van het Nederlanderschap door erkenning er toe zal leiden, dat men minder geneigd zal zijn het instituut van de erkenning te misbruiken.

6. Moeten we over dit wetsvoorstel enthousiast zijn? Ik meen, dat het voorstel niet gelukkig is. Sinds 1985 kunnen kinderen het Nederlanderschap zowel van hun vader als hun moeder afdelen. Dit geldt zowel voor wettige als onwettige kinderen. Een onwettig kind leidt zijn Nederlanderschap van de moeder af door de geboorte en van de vader door de vestiging van familierechtelijke betrekkingen tussen vader en kind, mits het kind op dat ogenblik nog minderjarig is. Naar huidig recht geschiedt dat door erkenning; in de toekomst zal dat ook kunnen geschieden door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Indien aan de erkenning nationaliteitsrechtelijke gevolgen worden gekoppeld, zullen die gevolgen in de toekomst ook aan de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap moeten worden gekoppeld. Doordat door de erkenning het Nederlanderschap van de vader wordt verworven, worden mannen en vrouwen gelijk behandeld in de mogelijkheid hun nationaliteit aan hun kinderen door te geven en worden – wat wellicht minstens zo belangrijk is – ook wettige en onwettige kinderen gelijk behandeld. Onwettige kinderen worden nationaliteitsrechtelijk niet gestigmatiseerd. Dit is van groot belang nu in toenemende mate kinderen buiten huwelijk worden geboren. Sinds het begin van de jaren zeventig hebben vele jongeren een afkeer van het huwelijk, zij leven met elkaar samen zonder met elkaar te zijn gehuwd. Sommige van deze concubinaten zijn uiteraard internationaal gemengd. De uit zo'n concubinaat geboren kinderen waarvan de concubijn het Nederlanderschap bezit worden door erkenning Nederlander. Hun nationaliteitsrechtelijke positie komt daardoor in beginsel overeen met de nationaliteitsrechtelijke positie van wettige kinderen. In beginsel is dit een uitstekende regeling.

7. Het spreekt echter vanzelf, dat wij onze ogen echter niet mogen sluiten voor de gevallen van misbruik van deze regeling. Op de gesignaleerde gevallen van misbruik te reageren zoals thans door het Ministerie van Justitie wordt voorgesteld, gaat echter m.i. te ver. Men bewerkstelligt daarmee, dat mannen en vrouwen

ongelijk worden behandeld ten aanzien van de mogelijkheid hun Nederlanderschap buiten huwelijk door te geven aan hun kinderen en men behandelt wettige en onwettige kinderen verschillend. Doordat zo'n onwettig kind pas na enkele jaren – door namens hem af te leggen optieverklaring – het Nederlanderschap van de vader zal kunnen verwerven, zal vermoedelijk in meer gevallen dan thans door de verwerving van het Nederlanderschap door erkenning verlies van de nationaliteit van de moeder optreden. Onderzoek daarnaar dient bij de parlementaire behandeling hoogste prioriteit te hebben. De nieuw in te voeren regeling zou op deze manier wel eens een benadeling van de vrouw kunnen betekenen, daar het kind door verwerving van de nationaliteit van de vader in meer gevallen dan voorheen haar nationaliteit verliest.

Nog een ander bezwaar kan tegen de voorgestelde regeling worden aangevoerd. De nieuwe regeling heeft ten doel schijnerkenningen ten einde de Nederlandse nationaliteit te verwerven onattractief te maken. Ik stelde zoëven echter, dat het in de toekomst ook mogelijk zal zijn om familierechtelijke betrekkingen tussen vader en kind te scheppen zonder dat erkenning nodig is, namelijk door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap. Het ligt voor de hand om aan te nemen, dat zo'n gerechtelijke vaststelling van het vaderschap met name zal worden gemitieerd, als de verwekker van het kind niet staat te trappelen om het door hem verwekte kind te erkennen. De procedure van gerechtelijke vaststelling van het vaderschap kan echter niet voor nationaliteitsrechtelijke doeleinden worden misbruikt. Er is dus geen enkele reden te bedenken om niet te bepalen, dat door de vaststelling van het vaderschap ogenblikkelijk het Nederlanderschap wordt verworven. Vanuit dat perspectief wordt het echter dan nog moeilijker te vatten, waarom een dergelijk nationaliteitsgevolg niet eveneens ogenblikkelijk zou moeten optreden bij de erkenning van een onwettig kind door een niet tegenstribbelende Nederlandse verwekker.

8. Dit alles neemt niet weg, dat er tegen de huidige constructie van de verwerving van de Nederlandse nationaliteit door erkenning en legitimatie wel een geheel ander, principieel bezwaar kan worden ingebracht. Er zijn ouderwetse buitenlandse nationaliteitsregelingen, die bepalen dat de aan de moeder ontleende nationaliteit van een onwettig kind vervalt op het ogenblik, dat het kind door erkenning of wettiging door een buitenlander een vreemde nationaliteit verwerft, zolang het nog minderjarig is. Het Oostenrijkse constitutionele gerechtshof heeft enkele jaren geleden een dergelijk geval moeten berechten: een onwettig kind van een Liechtensteins moeder werd gewettigd door een Oostenrijkse vader. Het verwierf daardoor de Oostenrijkse nationaliteit en verloor derhalve de zo moeilijk te verwerven nationaliteit van Liechtenstein. Uiteindelijk oordeelde het Oos-

tenrijkse Hof, dat een ongeclausuleerde verwerving van de Oostenrijkse nationaliteit door de wettiging door een Oostenrijkse man in strijd met de non-discriminatie van vrouwen is (arrest van 12 juni 1984, Bundesgesetzblatt Nr. 375/1984; ook afgedrukt als bijlage bij het regeringsontwerp voor de Staatsbürgerschaftsgesetznovelle 1985, 568 der Beilagen zu den stenographischen Protokollen des Nationalrates, XVI Gesetzgebungsperiode, p. 11-13. Daarover Edtstadler, ÖStA 1985, 92, 93). Op het eerste gezicht is dat na het voorgaande betoog een verrassende conclusie. Juist in het perspectief van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen en van wettige en onwettige kinderen is een verwerving van de nationaliteit door erkenning en wettiging geboden, zo stelde ik voorheen. Dat is zo, maar een goede nationaliteitsregeling dient rekening te houden met het feit, dat niet iedere nationaliteitswet ter wereld een dergelijk standpunt huldigt. Zolang er nationaliteitswetten bestaan, die de aan de moeder ontleende nationaliteit laten vervallen in het geval van verwerving van een vreemde nationaliteit door erkenning of wettiging, dienen nationaliteitsregelingen die deze verwervingsgronden in het licht van de gelijke behandeling invoeren, een ontsnappingsregeling op te nemen, die door de moeder of het kind kan worden gebruikt, indien deze personen verlies van de moederlijke nationaliteit willen voorkomen (zo ook de Oostenrijkse nationaliteitswet sinds 1985; Zie Bundesgesetz van 9 mei 1985, BGBl. 1985, 202, waarover Pfersmann, ÖJZ 1985, p. 76, 77 en Schwimann, StAZ 1986, p. 110-116).

9. Ik zou daarom een regeling als de volgende willen bepleiten: In beginsel zou de erkenning van een reeds twaalfjarige minderjarige niet zonder diens instemming verkrijging van de Nederlandse nationaliteit moeten kunnen bewerkstelligen. Voorts zou moeten worden overwogen om de verkrijging van het Nederlanderschap krachtens erkenning van de instemming van de moeder afhankelijk te maken, indien de verkrijging bewerkstelligt dat het kind daardoor de nationaliteit van de moeder verliest; een door de moeder geweigerde instemming zou echter door de rechter moeten kunnen worden vervangen. De vereiste instemming wordt geacht aanwezig te zijn, indien ze niet uiterlijk een maand na de erkenning wordt geweigerd door het afleggen van een verklaring ten overstaan van een der in art. 21 Rijkswet op het Nederlanderschap genoemde autoriteiten. De weigering van de instemming werkt terug tot het ogenblik van de erkenning, zodat de erkenning dan geen nationaliteitsrechtelijke gevolgen heeft gehad. Een plaatsvervangende instemming van de rechter werkt eveneens tot het ogenblik van de erkenning terug. Indien in de toekomst ook naar Nederlands recht door (gerechtelijke) vaststelling van het vaderschap familierechtelijke betrekkingen tussen een onwettig kind en zijn verwekker tot stand gebracht kunnen worden, moet een dergelijke vaststel-

ling van het vaderschap onder dezelfde voorwaarden als in de zoëven beschreven regeling ten aanzien van de erkenning verwerving van de Nederlandse nationaliteit bewerkstelligen.

10. Na het voorgaande is dan echter nog een open vraag, hoe dan wel de schijnherkenningen te bestrijden, als de door het Ministerie van Justitie voorgestelde weg wordt afgewezen. Enkele wegen staan open.

In de eerste plaats zou de regeling van de erkenning als dusdanig kunnen worden herzien en de constructie van de erkenning als rechtshandeling kunnen worden vervangen door de erkenning als waarheidshandeling. Indien een man een door hem niet verwet voorkind van zijn vrouw een rechtspositie als zijn kind wil geven, staat dan de weg van de adoptie open.

In de tweede plaats zou denkbaar zijn om het waarheidselement van de erkenning uitsluitend te eisen voor het nationaliteitsgevolg van een erkenning. Toegegeven zij, dat een dergelijke oplossing echter niet erg fraai is. Het waarheidselement zou dan in art. 4 Rijkswet op het Nederlanderschap — uitsluitend voor de erkenning — moeten worden ingevoegd.

De meest voor de hand liggende weg is echter, dat het Openbaar Ministerie gebruik maakt van het door het Nederlands BW gegeven mogelijkheid om een erkenning te laten vernietigen wegens strijd met de openbare orde. Deze mogelijkheid kende het Nederlandse recht ook al voor 1970 in art. 342 lid 1 BW (oud). Deze bevoegdheid van het Openbaar Ministerie werd bij wet van 10 juli 1947 ingevoerd als wapen tegen erkenningen die waren verricht uitsluitend om een buitenlands kind het Nederlanderschap te laten verwerven (vgl. C.J. van Zeben, *Parlementaire Geschiedenis van het Nieuw Burgerlijk Wetboek*, Boek 1, Personen- en familie-recht, p. 572, 573, met verwijzing naar kamerstukken II 1946-1947, 25, verslag, p. 8). Van deze mogelijkheid is niet of nauwelijks gebruik gemaakt. Het is nu frappant, dat het ministerie tegen dergelijke nationaliteitserkenningen een veel drastischer middel wil hanteren, hoewel de wetgever reeds zesenvertig jaar geleden met het oog op deze problematiek een regeling heeft gemaakt. In dit verband zij overigens nog wel het volgende aangetekend: de wetwijziging van 1947 is niet overgenomen door Aruba en de Nederlandse Antillen. De art. 331 van het Arubaanse, respectievelijk Antilliaanse BW geven aan de officier van justitie weliswaar de mogelijkheid om een vernietiging van een erkenning te initiëren, maar kennelijk slechts op de in art. 330 limitatief opgesomde gronden. De mogelijkheid van het laten vernietigen van een erkenning wegens strijd met de openbare orde ontbreekt daarbij. Het verdient aanbeveling die mogelijkheid alsnog in het Arubaanse, respectievelijk Nederlands Antilliaanse BW op te nemen.

GRdG

Nr. 262

HOGE RAAD

14 februari 1992, rek.nr. 8024

(Mrs. Royer, De Groot, Hermans, Haak, Neleman; A-G Mok; m.nt. GRdG)
RvdW 1992, 52

Nationaliteitsrecht.

Onjuist is de opvatting dat in geval van optie voor het Surinamerschap (op grond van art. 5 lid 1 Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten Nederland-Suriname) de Surinaamse nationaliteit eerst dan effectief wordt verkregen en eerst dan het Nederlanderschap op grond van art. 2 lid 1 van voornoemde overeenkomst verloren gaat, indien komt vast te staan dat de Surinaamse autoriteiten blijk ervan geven de door de optie verkregen nationaliteit daadwerkelijk te erkennen. Onderzoek naar daadwerkelijk blijvende erkenning is gezien HR 7 april 1989, NJ 1990, 791 nodig als er ruimte bestaat voor gerede twijfel of de Surinaamse autoriteiten de verkrijging van de nationaliteit erkennen.

Zodanige twijfel kan voortkomen uit tweeërlei bron, te weten uit een tussen de beide verdragsstaten bestaand verschil in interpretatie, zoals in voormeld geval bestond ter zake van art. 5 lid 2 van voornoemde Toescheidingsovereenkomst, en uit een verschil van inzicht met betrekking tot het feitelijk vaststaan en de juridische waardering van de omstandigheden aan de hand waarvan de nationaliteitsverkrijging moet worden beoordeeld. In het onderhavige geval doet zich echter geen van deze bronnen van twijfel voor.

(Toescheidingsovereenkomst inzake nationaliteiten Nederland-Suriname art. 2 lid 1, 5 lid 1; Rijkswet op het Nederlanderschap art. 14 lid 2)

D., te Amsterdam, verzoeker tot cassatie, adv. mr. A.M.M. Orie,

tegen

De Staat der Nederlanden (Ministerie van Justitie), te 's-Gravenhage, verweerder in cassatie, niet verschenen.

Rechtbank:

1. De procedure

In zijn verzoekschrift, ingekomen ter griffie op 27 maart 1990, heeft verzoeker aan de rechtbank gevraagd om vast te stellen dat hij de Nederlandse nationaliteit bezit.

Bij beschikking van deze rechtbank en kamer van 2 mei 1990 is de mondelinge behandeling van dit verzoekschrift bepaald op 23 mei 1990. De procureur van verzoeker heeft in een brief van 2 mei 1990 verzocht om de behandeling ter terechtzitting van 23 mei 1990 aan te houden tot een nadere datum.

Vervolgens heeft ingevolge beschikking van deze rechtbank en kamer van 20 juni 1990 de